

Panium - Limu fukki fanweeri (20)

Toftal ak déggandoo yi nekk ci Daniel 11 ak waxtaanu artu bu 2025 bi

Jeff Pippenger

2026-03-02

Jëfandikook yu njëkk yaa ci jëfandikoo jaar-jaar bu matalee ay aaya fukki ba fukk ak juróom-benn ak juróom-ñaari gisoon na ne Room, mi taxawal peeñ mi, agsi na ci atum 200 BC, moom at mi bokk ak xeexu Panium, te maa ngi jeexal ne ci 2025 Room agsi na te taxawal peeñ mi ak ubbi-nguurug Trump ak Bàppa Leo. 2025 dafa tegu ci benn waxtu rekk bi ab bàppa ak ab president ubbi-nguur ci benn at. Rab wu réy wi ak nataalam yékkat nañu ko ngir ñépp ñi bëgg a gis ci 2025. Wuute ak yu njëkk yaa, dama jëfandikoo toftale aayi aaya yi, waaye du jaar-jaar bi njëkk a matale woon aaya yi. Damaa déggoo ak jaar-jaar bi, waaye maa ngi jëfandikoo toftale bu nekk ci biir aaya yi ni melokaanu jaar-jaar bi, ndax du jëfandikoo jaar-jaar bi ngir tekki melokaanu aaya yi. Maa ngi dogal ne ñaari yoon yi ñoom ñépp ñoo jub.

Mbëggeelug Makabe yi

Damaa jëfandikoo sërriñu Maccabiyiin ci noonu itam. Bëgg-bëgg Maccabiyiin bi amoon ci atum 167 ba noppi Kirist, dafa weesu woon bu baax xeexu Panium bi amoon ci atum 200 ba noppi Kirist, te mu jiitu bu baax Pompei jëneraal bi jàpp Yerusaleem ci atum 63 ba noppi Kirist. Sërriñu xeetu bi tambalee ci aaya fukki ak juróom-benn ci jàppug Yerusaleem gi Pompei jëneraal bi def ci atum 63 ba noppi Kirist, te di wéy ba ca Tiberias César mi nguuram doxoon bi ñu daajee Yeesu ci bant ba. Bant bi ak Tiberias dañuy wone ci aaya fukki ak ñaar ci sarax fanweer bennoo ak benn.

Te ak loxo yu metti, dinañu leen jël ba daanu ci kanamam, te dinañu damm; waaw, sax itam kilifag kóllere ga. Daniel 11:22.

Ñetti gi bu Magal Pompee mi daan Yerusaleem atum 63 baatu Kristu laata ci saar fukk ak juróom-benn, te gakkal gi ci atum 31 gannaaw Kristu ci saar ñaar-fukk ak ñaar, dafay tegtal réddoo yonent gu tàmbalee ci màndarga yoonu Dibeer te jeex ci màndarga yoonu Dibeer. Saar ñaar-fukk ak ñett mooy taxaw bu dagg ci xelal gi, noonu mu firndeel ne saar ñaar-fukk ak ñaar mooy jeexitalu réddoo yonent gi tàmbalee ci saar fukk ak juróom-benn. Bokkoon na ak jeexital gu wér gu réddoo gi ci saar ñaar-fukk ak ñaar, ne sax saar ñaar-fukk ak ñaar mooy màndarga bu mel ni waymark bi tegtal ci saar fukk ak juróom-benn; loolu moo joxe seede alfa ak omega ne saar fukk ak juróom-benn ba saar ñaar-fukk ak ñaar dañuy tegtal ab réddoo yonent bu wéy.

Yokkal ci ne aaya yu fukk ak juróom ak yu fukk ak juróom-benn yi di màndargaal wéyug jáll ci nguurug Seleucid ba ci dooley Room, te nga gis ne am na dogoo ci yoonu yokkute gi, nekk ci Seleucid yi ci aaya bi fukk ak juróom ba ag Room ci aaya bi fukk ak juróom-benn, te sàrtu aaya bi fukk ak juróom-benn ba ci ñaar-fukk ak ñaar mi feeñ na bu wér ne mooy benn réewu kàddug wax ci kanam buy dox solo. Aaya bi fukk ak juróom-benn daldi dugal dooley bi ci topp di buuré ci Yude, noonu muy màndargaal jállug jaar-jaaru wax ci kanam, ni ko aaya bi ñaar-fukk ak ñett itam defe. Sàrt bi tàmbalee ak jeexee ak benn màndargaayu yoonu alxames bi, te sàrt bi jeex na ci aaya

bi ñaar-fukk ak ñaar ci saraxalekat bu fukk ak benn.

Smith—ak Ñetti César ñaar

Li aji ne aya juróom-benn fukk ak juróom-ben bi di teke yoonu Dibeer, ni ko aya ñaar-fukk ak ñaar bi itam di teke — dafa laaj ngir ñaari aya yooyu méngoo ci seen diggante. Uriah Smith wax na ci aya ñaar-fukk ak ñetti bi, te leeral lu tax muy teke ab jaar-jaar buy tambalee gannaaw ci seen jaar-jaar bu gën a yàgg ci aya yi ko jiitu, te du jaar-jaar buy topp bu jub ci gannaaw bant ba ci aya ñaar-fukk ak ñaar bi.

“«AYA 23. Te gannaaw kóllère ga ñu def ak moom, dina liggéey ak naaféq; ndaxte dina yéeg, te dina am doole ak ay nit ñu néew.»

“Ki ñuy wax ne moom mi ñuy def ak moom kóllère fi ñuy wax, war na ne moo di benn doole bi yonent bi di wax ba noppi daldi tãmbalee ci aaya 14; te ne doole boobu mooy dooley Room, loolu feeñ na bu baax te amul werante ci matug yonent bi ci nit ñetti, ni ko ñu mas a seet ba noppi, ñoo xëy ci toppantey nguurug Room; muy Jul Seesaar, Ogist, ak Tibeer Seesaar. Ki jëkk, bi mu dellusee ak ndam ca tataayu suufam, mu tëdd, daanu, ba ñu ko gisuwaat. Aaya 19. Ñaareel bi mooy ki daan jël wareef; te nguuram nekk na ci ndamu nguur gi, te dee wul ci mer walla ci xare, waaye mu dee jàmm ci kaw lal bu boppam. Aaya 20. Netteel bi nag, nit ku naaféq la woon, te bokk na woon ci gëna bon ñi ci jikko. Dugg na ci nguur gi ak jàmm, waaye nguuram ak dundam yépp mujj nañu ci fitna. Te ci jamonoy nguuram la Boroom kóllère gi, Yesu Nasaret, deewee ci bant ba. Aaya 21, 22. Kirist mënul a dellu jàbbatiwaat walla ñu rey koaat; moo tax ci beneen nguur ak ci beneen jamono, mēnuñu faa gis matug mbir yii. Am na ñu koy jëfe ci Antiyokis, tey def kenn ci saraxalekat yu mag yi ca Yawut ya mu mel ni mooy boroom kóllère gi, doonte woowu tur ñu leen waxul muk. Lii mooy noonu benn xeetu xalaat bi di jéem a def ne nguurug Antiyokis mooy matal bët bu tuuti bi ci Danyeel 8; te ñu koy indil benn benn njariñ rekk; mooy dagg bu mag bu seede yi di jël, bi ñuy won ne njàngalem Ñēwtey bi mooy njàngalem Biibël bi, te ne Kirist léegi nekk na ca bunt ba. Waaye seede yi mēnuñu leen daanu; buum bi mēnuñu ko dagg.”

“Bi mu nu jaarale ci xew-xew yu addina yi ñeel nguur gi ba ci mujjug juróom-ñaar-fukki ayu, yonent bi, ci ay 23, dellusi na nu ca jamono ja ñu Rom doon jëfandikoo seen lëkkalook nit ñi Yàlla ci njaxlafu Yawut ya, atum kanam Kirist 161; te dale ca bérab boobu, ñu yóbbu nu ci toftale gu jub ci xew-xew yi ba ci ndam lu mujju gu kërceen gi, ak taxawalug nguur gu sax ba fàww gu Yàlla. Yawut ya, ndax dañoo nekkoon ci naqaru bu metti lool ci suufu buur yi Siri, yónnee nañu ndaw ñi dem Room ngir ñaan ndimbalug ñi Rom, te bokk seen bopp ci ‘ab njaxlafu mbëggeel ak booloo ak ñoom.’ 1 Mac. 8; Prideaux, II, 234; Josephus’s Antiquities, téere 12, saar 10, wàll 6. Ñi Rom dégg nañu ñaanug Yawut ya, te may leen ab ndigël bu ñu bind ci baat yii:—”

“Sàkku sénat bi jël ngir benn kóllère ndimbal ak xaritoo ak xeetu Yawut yi. Duñu may kenn ku nekk ci suufu Rom yi mu xare ak xeetu Yawut yi, mbaa mu dimbali ñi koy def, muy yónnee leen dugub, walla gaal, walla xalis; te su ñu song Yawut yi, Rom yi dinañu leen dimbali kem-kàttan ga ñu man; noonu itam, su ñu song Rom yi, Yawut yi dinañu leen dimbali. Te su Yawut yi bëggée yokk dara ci bii kóllère ndimbal, walla waññi ci dara, loolu dees na ko def ak

ndigalum boka bu Rom yi. Te bépp yokkute bu ñu def noonu, dina am dooley yoon.’ ‘Sàkku bii,’ la Josephus wax, ‘Eupolemus doomu Yowaana ak Jason doomu Eleasar moo ko bind, ba Yuda nekkoon saraxalekat bu mag bu xetu bi, te Simoŋ, rakkam, nekk sërñu xare bi. Te lii moo doon jëkkëre kóllëre ga Rom yi def ak Yawut yi, te noonu lañu ko saytu woon.’”

“Ci jamono ji, waa Room ñi nekkoon nit ñu tuuti, te ñu tàmbalee jëf ay njublaŋ ak ay pexe, ndaxte loolu la baat bi di tekki. Te dale ci bés boobu, ñu jëm kanam ci yéeg gu sax te gaaw, ba agsi ci kawug kàttan ga ñu gannaaw gi jot.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 270, 271.

Du saxul kàttan bu ayaar ñaar-fukk ak ñaar di jeexal rëdd ak benn xàmmee yu nekk itam ci njalbéenu rëdd gi, waaye itam ayaar bi ci topp dafa dellu ci jaar-jaar bi jiitu woon bant bi, ci lu war a tollu ci fanweeri at ginnaaw Panium ak ci lu war a tollu ci tééméeri at bu weesu benn ngir Rooma daan Yerusaleem. Mellin wi ci kurelug Yawut yi mi Smith fésal fii ne mooy 161 BC, ay pionnier yu bees itam dañu ko jàpp ne mooy 158 BC. Li ma fii di xool moo dul date bi sax, waaye ne ayaar yi dale ci fukk ak juróom-benn ba ñaar-fukk ak ñaar dañuy tegu benn rëdd bu jaar-jaaru yëgleel gu Santaare lawu Dibeer mooy alfa ak omegaam. Te bu ñu joxe rëdd gi nekk ci ayaar fukk ak juróom-benn ba ñaar-fukk ak ñaar, ayaar ñaar-fukk ak ñett delluwaat na te yaatal jaar-jaar bi nekk ci biir rëdd gi ci ayaar fukk ak juróom-benn ba ñaar-fukk ak ñaar. Rëdd bu jaar-jaaru yëgleel bi ayaar ñaar-fukk ak ñett di wone mooy jaar-jaaru Maccabée yi, te jaar-jaaru Maccabée yi mooy benn matuwaay bu mat ak jaar-jaaru États-Unis.

Ñaari buur yi

Makkabe yi diir nañu jengub ñakk dégg-dégg ci nguurug Selewusid, te mu tàmbalee ca jamonoy buuru Antiokus Epifaan. Jengu boobu dafa doon ci kaw nguurug Selewusid gu bëj-gànnar, te mu jur ndam mu indi kenn ci ñaari sërín nguur yu Yude ci jamono jooju, moom mi ci mujje indi alag Yerusaleem ci atum 70 gannaaw Kirist. Njabootug nguur gu njëkk ga mooy Hasmoneen, te ñaareel ga mooy Erodeen. Njabootug nguurug Erodeen moo nekkoon ñaareelu nguurug Yude gannaaw musal gi ñu jot ci nguurug Selewusid gu bëj-gànnar. Moom dafa woon ci njàppandiku gu jub ak sistemu Room, fekk njabootug nguurug Hasmoneen gu ko jiitu doon na ci lu ëpp Yawut. Njabootug nguurug Hasmoneen tàmbalee na ci 141 lu jiitu Kirist, te ci 37 lu jiitu Kirist la njabootug nguurug Erodeen tàmbalee, ba tax mu sax ba ci atum 70 gannaaw Kirist.

Nguur-gi mooyu di tegtal guuru Yude, réew mu mag te dégg-gi, suuf su mággaay. Buntug Makkabe yi am na diggante at 167 ak 160 bala Kirist. Ci at 164 bala Kirist, Makkabe yi dàq nañu Antiyokus Epifaañes génne Yerusaleem, te ñu setal ak jébbalati kër Yàlla ga gannaaw ba Antiyokus sobee ko; waaye du ci at 141 bala Kirist rek la doole Seleusid bu bëj-gànnar bi daanu ba noppi, te nguurug Hasmone yi tambali.

Njuróom Herod ñi moom ab bëtub xam-xam bu am solo ci bii wetu yoon, ndaxte mooy Herod bu Mag bi wootee ngir rey xale yi ba ci jamono juddug Yeesu, te doomam moo doon nguuru bi ba Yeesu dee. Herod bu Mag mooy baay bi, te moo nekkoon buur ci kaw Yude, waaye doomam du woon ludul tetrark, maanaam kilifa bu yore benn ñeenti ci nguuru gi, mel ni gouverneur gën a doon buur. Looloo tax mu amuloon sañ-sañ boobu ba taxoon mu war a booleek Pilaat ngir daajal Almasi bi ci bant. Juddug Yeesu mooy “waxtuw mujje” buy wax ci yoonu wax ci kanamam, te deenjam

dafa tegtal sàrtu Dibeer. Herod bu jëkk bi mooy 1989, te Herod bu mujj bi mooy sàrtu Dibeer. Herod baay ba ak Herod doom ba mooy yoonu wax ci kanam bu Almasi bi.

Sëriñu Makkabe yi tambalee na ci ab réew mi amoon ndam, ci lu jëm ci buur bu bëj-gànnar bi doon teg ci Yawut yi ay aadaam yu Gerees, seen cosaan, ak it diinéwu Gerees. Ndëkkitu njabootu Hasmonean dafa teewal 1798. Lu tax, nga man a laaj? Su fekke ne benn njabootu buur yi tambalee ci ab “waxtu mujj” bu yonent wax, ni ko deme woon ci njabootu Herod ci juddug Almasi bi, kon beneen njabootu buur ba itam dafa war, ci soxlawu yonent, a am benn tambali boobu. Ñaari njabootu buur yooyu ñoom ñépp dañuy tambalee ak ab waxtu mujj, bu nu jëfandikoo juddug Almasi bi ni “waxtu mujj” bi; waaye ñi ñàkk xel duñu gis leer gu ubbeekoo gi ànd ak waxtu mujj bi.

“Ci sunuy jamono, ni ci jamonoy Kirist day, man na am a jàng bu baaxul walla a tekki Mbind mi bu baaxul. Su Yawut yaa jàngoon Mbind mi ak xol bu dëgër te fees ak ñaan, seen seet set na leen di may xam-xam bu dëgg ci waxtu wa, te du waxtu rekk, waaye itam ci naka la Kirist di feeñ. Duñu woon jox feeñ gu ndaw gu njëkk gu Kirist ndamalu ñaareelu dikkam ju tedd ji. Ñoom amoon nañu seede Sëriyel; amoon nañu seede Esayi ak yeneen yonent yi; amoon nañu njàngale Musaa; te fii la Kirist nekkoon ci seen biir, teewul di nañu seet Mbind mi ngir gis firnde ci mbirum dikkam. Te dañuy defal Kirist boppam yëf yi yonent yi waxoon ne dinañu ko defal. Dañoo gumba lool ba xamuñu woon li ñuy def.”

“Te ñu bare di def tey itam noonu, ci atum 1897, ndaxte amuñu xam-xamu jëfandikoo ci yëngu nattu yi nekk ci bataaxal yi maas yu njëkk, ñaareel ak ñetteel. Am na ñu di seet Mbind mi ngir gis firnde ne bataaxal yooyu sax nekk nañu ci kanam. Dañuy dajale dëggug bataaxal yi, waaye duñu leen jox seen bërab bu baax ci jaar-jaaru waxi yonent bi. Moo tax noonu dañuy nekk ci nguy ga réerloo nit ñi ci mbirum fan lañuy sampu bataaxal yi. Duñu gis te xam jamono ji mujj gi, walla kañ lañuy sampu bataaxal yi. Bésu Yàlla mi ngi ñëw ak tànku yu nëbb; waaye nit ñi ñuy defe ku xarañ ak ku mag dañuy waxtaan rekk ci “Njang mu Kawe bi.” Xamuñu màndarga yi ci ñëwug Kirist, mbaa mujjug àddina bi.” Paulson Collection, 423, 424.

Jàppale juddu Almasi bi mel ni mooy “waxtu mujj gi,” te noonu it mooy caabi bi di duggale rëddin Makkabe yi ci konteksu dëggug jamono jii ci fan yu mujj yi, mooy def Almasi mu nekk ndëggal gi ci diggu wàll wi, te loolu it mooy seede ne jëfandikoo boobu baax na.

Sëriñu Makkabee yi di misaalu réewum ndamam gu màgg gu xel, te misaal boobu tàmbali ci jamono ju waa réewum ndamam jooju daggeek nguug siyaasat ak diine bu buurub bëj-gànnar doon dogal ci seen kaw. Jógal Makkabee yi, ji jur njabootug Hasmonean, di tegtal atum 1776, te jógal bi ñu def ci buurub bëj-gànnar te Makkabee yi matal ko, mooy doon misaalu xareb Révolution. Ñaari-fukk ak ñaar at yi nekk diggante 1776 ak 1798 di tegtal ngëngu Makkabee yi gi jur njabootug Hasmonean ci waxtu mujj ga ci 1798, te loolu kontine ba keru njabootug Herod tàmbalee ci waxtu mujj ga ci 1989. Njabootug Herod saxoon na ba ca tasug Yerusaleem ga ca atum 70 AD.

Li war a solo ci deggoo ci bii wàllu jaar-jaaru màndargaal mooy ñaari mbir: mooy misaal bu suuf gu màgg ga yàgg te tedd, buy màndargaal suuf gu màgg gu jamono jii, te day tàmbalee itam ci ab

sàppeb jaar-jaaru màndargaal gu tàmbalee ak aaya fukk ak juróom-benn, fa Rooma jël suuf gu màgg ga ngir yoon wu njëkk, noonu di wone téeméeru mbir mi gën a am solo ci sàppeb jaar-jaaru màndargaal googu. Sàppeb jaar-jaaru màndargaal gi nekk diggante aaya fukk ak juróom-benn ba aaya ñaar-fukk ak ñaar dafa tegtal suuf gu màgg ga, te seen wàll mooy yoonu Dimaas bu dib tàmbali ci lu yàggul. Sàppeb jaar-jaaru màndargaal gi day tegtal itam ñaari xeetu jaamu-kat yi di amal doole ci ñaari nguur yu juddoo ci njaboot. Saduseen ya néewoon nañu ci lim, waaye ci yawwu daan nañu yor doole ci sistemu diine ak politig yu Yawut yi ci ñaari jamonoy nguur gu juddoo ci njaboot. Sistem bu diine bi, saraxalekat yi dañoo ko doon saytu, te saraxale googu dafa nekkoon itam ci dooley Saduseen ak Fariseen. Nguuru Hasmonéen ak nguuru Erood ñoom ñaar ñépp Fariseen ak Saduseen dañoo leen doon amal doole, te ñaari njaboot yooyu di nguur gi Amerig boo xam ne mooy Etats-Unis, tàmbalee ci 1798 ba kersegu yoonu Dimaas.

Farisen ak Sadusen ñooy ñaari kurélu xel yu politig yuñu xàmme ci seen taxawaay ci mbirum jaamkat. Démokratu yi ñooy ñiy juboo ak jaamkat, te Républikaan yi ñooy ñiy weddi jaamkat; te ñoom ñépp ñaar ñoo bokk di doxandoo ak juntuukaayu politig bu nguurug Àttekat bu Etazini u Amerig di jéfandikoo. Nguur googu mooy rab wu suuf wi tudd ci Peeñu 13, te jaar-jaaru nettali tawfeexal bu rab wu suuf wi di feeñ ci bët bu bitiis, dees na ko tegtal ci bëtam bu républicain. Jaar-jaaru biir ba dees na ko tegtal ci bëtam bu protestant. Bëti yi ñoo taxaw wuute ci kaw rab wi, ndaxte rab wi mooy Dastuur bi di tas bët bu réew mi ak bët bu kërg Yàlla gi, waaye ñoo ànd di yëngu ci jaar-jaaru nettali ba. Bët bu républicain ba am na ñaari doole yu mën a doon ci walla ngir weddi jaamkat. Bët bu protestant ba itam am na ñaari doole yu mën a doon ngir Sabbaat bu bésub juróom-ñaareel bi walla bés bu njëkk bu jant bi.

Lu waru fanweeri atum ñetti fukk gannaaw xarebu Panium, Maccabey yi màndargaale nañu taarixu États-Unis ni buurug juróomeel benneel bi ci waxi yonent yi ci Biibël bi. Gannaaw loolu, lu waru téeméeri at, aaya fukki ak juróom-benn bi mat na bi Yerusalem jëlee nañu ko, te loolu dafa màndargaal bant bi. Yudee mooy ñaareelu ci ñetti tere yi Room daan na ngir jël sañ-sañu àddina si. Général Pompey dafa jël Sirii ci 65 BC, te mu topp jël Yudaa ci 63 BC. Augustus Caesar mooy daan tere bu ñetteel ba ca xarebu Actium ci 31 BC. Taarix boobu mooñu ko tegtal ci sàrtu aaya fukki ak juróom-benn ba ba fukki ak ñaar.

Ba ci jamono bant bi, jaar-jaari Maccabey yaa ngi dox ba mu toll lu jege ñaar téeméeri at. Uriah Smith dafa wone ne jaar-jaari bi ñu tegtal ci kàddu gu ñaar-fukk ak ñett bi, te di kómpaase ak benn tàmbaliin ci jaar-jaari àddina bi amoon lu jege ñaar téeméeri at lu jiitu jaar-jaari bant bi ci kàddu gu ñaar-fukk ak ñaar bi. Jaar-jaari bant bi ci kàddu gu ñaar-fukk ak ñaar bi war nañu koo kómpaase ak kàddu gu fukk ak juróom-benni bi, ndaxte kàddu gu fukk ak juróom-benni bi itam mooy yoonu Dibeer. Loolu tekki ne sàrtu Maccabey yi, mooy jaar-jaari suuf su tedd si Yuda, dafay tàmbali bu yàgg laata yoonu Dibeer bu nekk ci kàddu gu fukk ak juróom-benni bi.

Bu nu dégge ne waxtu Millerite bi day firndeel jaar-jaaru benn téeméer ak ñeent-fukk ak ñeent ñaari junni, man naa jéfandikoo waxtu mujje gi ci Millerite yi ci 1798, ngir méngale ko ak waxtu mujje gi ci benn téeméer ak ñeent-fukk ak ñeent ñaari junni ci 1989. Su nu defee loolu, da nuy boole jaar-jaaru malaaka bu njëkk ak bu ñaareel, ak jaar-jaaru malaaka bu ñetteel. 1798 ak 1989 mooy alpha ak omega waymark yu jaar-jaaru aaya ñeent-fukk ci Daniel fukk ak benn.

Saar ñent-fukk gi tambalee na ci “jamono mujj gi,” te loolu manees na ko won bu baax ne mooy 1798; te suñu ko xamale bu jub, booleb Réewum Soviet bi ci atum 1989 dafa matal saar ñent-fukk gi, te matal gi itam mooy woon “jamono mujj gi.” Ñaari “jamonoy mujjaay,” ci benn saar, te loolu nekk na ci benn xaaj bi ak rêddoo Makkabe yi. Fippug Makkabe yi, mi jur njabootu Hasmonean, dafa tegtal ñaar-fukk ak ñaari at yi nekk diggante 1776 ak 1798. Ci 1798 njabootu Hasmonean dafa tambalee, te njabootu Herod dafa tambalee ci 1989.

Saaru fukk ci benn fukki ak benn ci Daniel 11 moo jëfandikoo atum 1989, te saaru fukk ak juróom-benn mooy yoonu dibeer. Rëdditu jaar-jaar gi nekk ci saari yooyu dafay tektal ñetti xare, ak sankug buur bu bëj-saalum, ak duggu Room ci jaar-jaaru wax yu yonent yi. Mu yeggale itam rêdditu ñaari njabootu nguuru yu misaal soppeeku gi xew bu rab wu suuf wu nekk ci Apokalips 13, mi “amoon ñaari geñu ni xar,” te “waxoon na ni nago.” Ci toppanteem, njabootu nguuru Yawut bu jëkk bi mooy xar bi, te njabootu nguuru Room bu ñaareel bi mooy nago bi. Njabootu jëkk bi Yawut la woon, ñaareel bi Room la woon. Muy Yawut walla muy Room, rab wu suuf wi amoon na ñaari geñu.

Njabootu Yawut yi dafay teewal buum Protestaanj bi, te njabootu Room yi dafay teewal buum Réew mi. Ñaari buum yooyu itam am nañu benn xaajub waxu yonent bu ñaar. Sadusee ak Fariseyeen ñoo jox melokaanu Dimokaraat yi yéppoon ci ngir jaam, ju wërsëg ak Republikaan yi juñu doon ci sunu ngir bañ jaam; te itam ñuy teewal benn xaaj bu ñaaraloo ci janq yu ñàkk xel yi, ju wërsëg ak janq yu xarañ yi. Fariseyeen yi, ni janq yu ñàkk xel yi, ñu sellal leen ci njëkk jàq; te Sadusee yi ñu sellal leen ci ñaareelu set-setalu kër Yàlla ga. Fariseyeen yi, ni mbooloom Sardees, dañoo waxoon ne am nañu turu dund, waaye dee nañu woon, te ñoo njëkk aña sellal; ba noppi Sadusee yi, ñoom ñi weddi dooley Yàlla, weddi nañu doole ak yégleb Gaanu Guddi ga. Sadusee yi ñooy nit ñaari kóllère ga ñiy wéyale ci wetu; Sadusee yi ñooy ñi doylloo ak yëg-yëgu mbégte yu baax rekk.

“Ñëwug Kirist, ni bës ba xamale ci yégleb malaaka bu jëkk bi, dañu ko dégge ne dafay tegu ci ñëwug boroom céet bi. Coppite gu yaatu ga amoon ci kaw yégleem waxtuw ñëwam gu gàtt, dafa méngoo ak génug janq yi. Ci léeb bii, ni ci bi Matye 24, ñaari xeetu nit lañu fi tegu. Népp jël nañu seen làmp, mooy Biibël bi, te ci leeram lañu génngir dajee Boroom Céet bi. Waaye bi ‘ña sóobu woon jëleen seen làmp te yóbbuñu woon diw ak ñoom,’ ‘ña xelu woon yóbbu nañu diw ci seen ndab ak seen làmp.’ Xeet wu mujj woowu jot na woon yërmandey Yàlla, kàttanu Xel Mu Sell mi di yeesal te di leerël, mi di def ay kàdduyam nekk làmp bu sellal tànki yi ak leer bu wone yoon wi. Ci ragal Yàlla lañu jàngale woon Mbind mi ngir xam dëgg gi, te seetoon nañu ak xol bu dëgër laabug xol ak dund. Ñooñu amoon nañu xam-xam bu seen bopp, ak ngëm ci Yàlla ak ci kàdduyam, gu woon mëna yàqul ndax naqar ak yéequ. Yeneen ñi ‘jël nañu seen làmp, te yóbbuñu diw ak ñoom.’ Ci yëngu-yëngu rekk lañu doon dox. Seen ragal yëngu woon na ndax yégleb gu tedd gii, waaye dañu sukkandiku woon ci ngëmu seen bopp-ñëpp, te doylu rekk ci leer gu tàkk-tàkk gu yëg-yëg yu baax, te amuñu xam-xam gu mat ci dëgg gi mbaa liggéeyu yërmande gu dëgg ci biir xol bi. Ñooñu génngir nañu woon ngir dajee Boroom bi, fees ak yaakaar ci gis-gis bu pey gu léegi; waaye waajaluwuñu woon ngir yéequ ak naqar. Bi nattu yi agsee, seen ngëm dafa lajj, te seen làmp yi daldi lëndëm.” The Great Controversy, 393.

Lu muy politig mbaa diine, ñaari gii benn lañuy booloo, di jàppale seen bopp ngir taxaw ci kanam ñi xam te leer ba ci jamono ju metti ji ci guddi digg. Loolu waxees na, ñu tàmbalee mbind mi ci yokk xel ci ne maa ngi jëfandikoo aaya fukk ak ñeent ci ndax boppam ci yoonu doxalin aaya yi, te loolu juuyoo ak toftale jaar-jaar bu màndargaalu ci aaya yi. Maa ngi jëfandikoo xel boobu ngir ànd ak berab bu aaya ñaar-fukk ak ñett nekk. Berab bu waymark war na méngoo ak matug sejaraham. Gàllankoor gi Yawut ya def ak Room ci jamonoy Makkabe yi moo faral di saxal fu aaya bi di jëfe. “Sàcc yi” ci aaya fukk ak ñeent, ñi taxawal peeñ mi, def nañu ko ci atum 200 B.C., moom sax at mi xareb Panium amoon; waaye xare bi ak sàcc yi ñaari màndarga yu wuute lañu.

“Ñaawkat yi” dañuy nekk ci nettali bi, du ngir saxal benn jukkoo gu jub ak bésub xareb Panium, waaye ngir xamale jukkoo bi ñoom sàkk ak buurub Misra bu am juróom-ati at, bu néew doole, te Antiochus doon na ko daan. Bëggũñu woon yàqute gu dal ci duggub duggu mburuq bés bu Misra di yóbbu ci Mbooloom Room. Jukkoo gu yonent gi diggante Room ak buurub Misra bu am juróom-ati at te néew doole mooy mbirum kàddu gi. Rammu googu moo xamale ci toppandoo gu yàqute gi di ñëw gannaaw li Putin di jéema boole ci moom toppital kërceenug Ukreem ci kërceenug Rusi, ni mu nekkoon bu njëkk, bala 1989. Jém-jém boobu moo tàmbali yàqute gu ndank-ndank gu nguuram gu bëj-saalam, te bu Putin dee, ni Ptolemy dee woon, walla muñu koo génne réew, ni Uzziyah ak Napoleon, dindi nañu ko ci yoon wu yonent, te noonu ay kilifa yu gën a néew man-man ñoo di jëfandikoo nguuram. Gannaaw loolu, ci jamonoy buur bi am juróom-ati at, Room bu baapal bi dafa dugg ci diggante ngir aar ay njariñam, maanaam kërceenug Ukreem.

Pàppaas gi jël wàll ci diggante ortodoksi bu Risi ak bu Yukreem; mooy xëcc lépp ngir indi mboolem yëngu-yëngu diine yi ci suufu sa kàttan, ni ko mel ci Esayi 4.

Te bés booba, juróom-ñaari jigéen dinañu jàpp benn góor ne ko: Nun dinañu lekk sunu mburu te sol sunu yére bopp; waaye nañu rekk woowe nu sa tur, ngir dindi sunu gacce. Te bés booba, caraxu Boroom bi dina rafet te am ndam, te meññentu suuf si dina baax te neex ñi rëcc ci Israayil. Te dina am ne, ki des ci Siyon ak ki des ci Yerusalem, dees na ko wax ku sell, mooy képp ku bindeesoon ci biir ñi dul dee ci Yerusalem. Esayi 4:1–3.

Paap bi dajale yépp kuréelu diine yi, ñu teye leen ci juróom-ñaari jigéen, maanaam mboolem kanam yi. Juróom-ñaari jàngale yooyu bëgg nañu ñu woote leen katolik, li tekki “àddina bépp,” te leer na ne du ñoom nit ñi Yàlla, ndaxte dañuy bëgg a sol seen yére yu seen bopp. Booloo mboolem kuréelu diine yi ñiy bëgg a sol seen yére yu nit ñu nit ñi, am na ci jamono ji ñi nekk ci “Yerusalem dees na leen wooye sell,” te loolu mooy bi caraxu Boroom bi soppee nit ñi nekk ci Laodise ba ñu nekk ci Filadelfiya; ci foofu la paap bi doon boppu mboolem kuréelu diine yi ci dëgg-dëgg ci jamono jooju sax bi dees koy def itam boppu kuréelu politig yi.

Ci atum 1989, kërseeg Ukreem doon nekk màndarga buur bi jóge bëtub bëj-gànnar, mi dajalee dëkk yu Sowiyet yi; te Putin dina sàkku delloo njubëg njariñ wu yàgg wi ci suufu ndigal, te jot gaana ci kanamam, tàmbali fitna bu jub ci diine ji bañoon naxam ay laajam. Fitna boobu amoon na ci réewum Ptolémée boppam, ci dëkkub Alexandria; moo tax kërseeg yi nekk ci biir Russi, yi Room di seetlu, dinañu nekk jëm kanam Putin, te ñoom dinañu nekk itam njállam. Bi Trump di waajal xareb Panium, njaxlafam wu leer ak ki di aar buur bu góor gu ndawug Misra bu néew doole, dañu koy

xamle ci atum 2025. Kàttanug Room ga woon ci atum 200 BK di aar buur bu ndawug Misra, du ko aarati ba noppi. Moom dina dimbali ci yokk mujju buur bu ndaw bi. Room, ni muy aaruk Misra ci atum 200 BK, moo teewal Room ni muy alagukat Misra ci xareb Panium.

Millerites

Millerite yi gisulóonu ñaari doole yu Room rekk, waaye gisuñu woon ñetti; teewul seeni dëgg dëgg la woon, noonu sax. Xalaatu yonent bi jëm ci Antiochus ni muy misaal moo nu may nu jëfeel wax ji nekk ci sarax 14 ci ab taarix bu jiitu sarax 15, doonte sax taarix bi njëkk a matal saraxi yi dafa teg woon sarax 14 ak sarax 15 ñoom ñaar ci atum 200 BC. Maa ngi wax ne sarax 16 mooy yoonu dund gi dëgër, di Sunday law bi di ñëw léegi, te sarax 14 mooy 2025, te sarax 15 mooy xareb Panium bi sax mustaqbal. Antiochus dafay firndeel ne ñetti xare yi benn rëdd yu yonent lañu, ndaxte moom mooy nekk ci ñetti xare yépp; waaye itam dafay firndeel li maangi di dogal, mooy ne jëfeelu saraxi yi ci jamono ju mujj ji, bu ñu leen séddoo ni mu wara, ak yoonu “line upon line”.

Antiochus nekkoon na ci ñetti xeex yi yépp, te ci fan yu mujj yi mu mel ni kàttanu proxy bu papasi yi ci atum 1989 (Reagan ak USA), 2014 (Zelenskyy ak Ukraine), te gannaaw loolu ci xeexu Panium mooy benn kàttanu proxy boobu 1989, ndaxte Yeesu dafay feeñal mujj gi ak tàmbali gi. Ronald Reagan dee na te suul na ko, ba tax seede ju jaar-jaar ci Antiochus dëggal na xam-xamu Millerite bi, waaye muy topp yoon yi yor jëfandikoo line upon line. Kàttanu proxy bu papasi bu mujj bi ci ay saar yi mooy Trump, doonte ci jaar-jaar Antiochus nekkoon na ci ñetti xeex yi yépp. Ngir matal saar fukk ak ñett, waroon na Trump yàqu ci ñaareelu ndamliw ga, ndaxte ci saar fukk ak ñett “dafa dellusi,” gën a am doole kulikoon, ba am kàttan gu doy ngir jot xet wu ko jàkk ci nopp bi, te loolu, ànd ak bëram bu ndeyjoor bu ndeyjoor ak baaraamu tànk bu magg bu ndeyjoor, yooyu lañu waroon diw ak deret bi, ba bi saraxalekat yi diiwée.

Reagan dafa mel ni Trump, ndaxte Reagan mooy ki jëkk ci juróom-ñett yi mujj ci njiiti réew yi dale ci jamono ju mujj ja ci 1989. Lincoln dafa mel ni Trump, ndaxte moom mooyoon president bu jëkk bu Republican. Lincoln dees ko reyoon loolu ay Démocrates yu far ak jaamkatte gu bokkoon ak Rooma, te Ronald Reagan ak moroomam bu papal bi, John Paul II, ñoom ñaar ñépp muñoon jéem-jeem yu ñu leen doon rey. Trump dees ko rey ci wàllu politig ci 2020, ak palanteer bi ñu sàccoon, ngir matal Peeñu Yàlla 11, sarax 7, te gannaaw loolu ci 2024 dekkat na ngir matal sarax 11.

Te bu ñu demee ba noppi seeni seede, rab wi di jóge ci xur wu amul pënd mi dina xare ak ñoom, te dina leen not, rey leen. ... Te gannaaw ñetti fan ak genn xaaj ci ñett, Noonu dund gu jóge ca Yàlla dugg ci ñoom, te ñu taxaw ci seeni tànk; te ragal gu réy dal ci kaw ñi leen gisoon. Peeñu 11:7, 11.

Dekk bi Trump mooyoon nañu ko ci ñëwamatam bi tudd ci saar ñatt-fukk ak ñett, te itam mu joxe benn melo mu ànd ak benn jikko ju Rom, ndaxte Rom mooy “juróom-ñaar ba bokk ci juróom-ñaar ña,” te Trump mooy nataalu Rom.

Baala ga nekkoon te nekkatul, moom itam mooy ñetteelu juróom-ñaari bi, te bokk na ci juróom-ñaar yi, te dina dugg ci sànkú gu fàww. Peeñu Yowaana 17:11.

Ŋaareelu Trump ŋaareel nguuram def na ko muy juróom-ŋetteelu njiit bu njëkk bi ginnaaw Reagan, te ndaxte moom itam moo nekkoon juróom-benéelu bi, Trump, ci méngoo ak papaas bi, mooy “ŋetteelu bi, te mu jóge ci juróom-ŋaari bi.” Juróom-ŋett mooy misaalu ndekkite, te loolu di xojlu ne moom, ci ni muy nataalu papaas bi, waroon na am gaaŋu dee bu ŋu faj ngir mu “dellusi.”

Te gis naa benn ci ay boppam mel ni daŋu ko gaaŋu ba dee; waaye gaaŋu gu dee ga wér. Te àddina bépp yéemu topp rab wi. Peeŋu Yàlla 13:3.

Bu gaaŋ bi jampalee, àddina si “jekki ca rabi malaaka bi ginnaaw,” te bi Trump dekke ni ŋetteel bu juróom-ŋaar bi bokk ci juróom-ŋaari bi ci 2024, mu “dellusi,” te àddina sépp yéemu ci ginnaawam.

Gannaaw fan yu ŋetti ak genn-wàll, Xel mu dund gu jóge ci Yàlla dugg ci ŋoom, ŋu taxaw ci seen tãnk; te ragal gu réy dal ci ŋi leen gisoon. Ŋu dégg baat bu réy bu jóge asamaan naan leen: “Ŋewleen fii kaw.” Noonu ŋu yéeg ca asamaan ci genn niir; te seen noon seetaan leen. Peeŋu 11:11, 12.

Trump “dellusi naat” ci doorug 2024, te gannaaw gi ci 2025 moom ak paab Leo ŋoom ŋépp ŋu leen ubbi ci liggéey bi. Yeesu joxe na moytul gu jub te yépp, ŋi bëggoon gis ŋépp.

Bu ngeen gisoon nag mbonaat mi yàqkat, mi Yonent Yàlla Daaniyel waxoon ci moom, taxaw ci bërebu sell bi, — ku koy jàng, na ko xam — Matye 24:15.

Mark wax na ko gëna leer tuuti.

Waaye bu ngeen gisee yàqute gu bon gi, gi Daniel yonent bi waxoon ci lu jëm ci moom, taxaw fa mu warul a taxaw, (na kiy jàng xam li muy tekki,) kon na ŋi nekk ci Yudee daw ca tundu ya. Mark 13:14.

Ŋaawte bu yàqu yaakaar bi mooy Room ci benn-benn ŋetti jamono yi. Room bu jaam, bu paapal ak bu tey jii, ku nekk ci ŋoom mooy misaal bu artu ngir nit ŋi Yàlla. Artu bi mooy ŋu xam ko bu Room nekk ci “bérab bu sell” walla fa “mu warul nekk”. Suuf su màgg si mooy suuf su sell si ci Mbind mi, te États-Unis mooy suuf su màgg su xel.

Te Boroom dina moom Yuda muy céram ci suuf su sell si, te dina tànn Yerusalemaat. Ngeen ne tekki, yéen ŋépp ŋi nekki ci yaram, ci kanam Boroom bi; ndaxte mu ŋi jógé ci kërám gu sell ga. Sakaraya 2:12, 13.

Bu ngeen gis Room taxaw ci bérab bu sell bi, Boroom bi dafay tànn Yerusaleem ngir nekk ay nitam ci kóllëreem, ci yoon bu mujj bi. Bi Reagan, ki jëkk ci juróom-ŋett ŋaari président, defe woon benn jëflante bu nëbbu ak anticrist bi ci waxi yonent yi ci Biibël, loolu dafa doon tektal benn jëflante bu ubbeeku ak Room, jaarale ko ci juróom-ŋetteel ak mujj gi ci président yi daldi am li dale ca waxtu mujj ga, ci 1989. Téerey omega yi, lu ëpp, daŋuy delloo ay mbir yu mel ni ay jikko yu alfa bi.

Nguurug paap Leo ak Trump ci atum 2025 mooy won ne am na jëfandikoo bu ubbeek ci diggante rab gu jóge ci géeg gi ak rab gu jóge ci suuf si ci Peeŋu Yàlla fukki ŋett. Delli bi jëm ci booloo bu ubbeeku Trump ak Leo, bi wone woon na ko booloo bu suturaal bu Reagan ak John Paul II doon misaal, daf nu xamal ne ndimbal xale-buur bu Misra, mi matale aaya fukki ŋeent ci atum 200 BC,

moo tekki ne amul ndimbal ci fan yu mujj yi.

At mi 2025 di sax taxawal gu bitti walla yégleb, ndaxte dafay yékkati Room ngir mu doon artu bu nekk Room, bi Dañeel jàppale ak misaalu “ñaawte gi yóbbu alag.” Artu ñaawte gi yóbbu alag amna lu jiitu alag gi “alag” di tegtal. Ci wër gi ñu wër Yerusalem ci jamonoy Cestius, artu boobu feeñoon na ci li ñu samp lambaayi sañ-sañu Room ci biir bérabu sell bu kër yàlla ga. Ñi ko gis, xam ko, topp ko te génñ dëkk ba, dees leen aaroon bi ñu dellu wër dëkk baat bi. Gis nañu woon mandarga artu Room. Kiristaan yi tasoo ak jàngoro kërceenug Pergamos, gannaaw loolu ak kërceenug Thyatira, daw nañu ca màndiŋ ma bi ñu gisee nit ku bàkkaar toog ci kër Yàlla ga. Seede yooyu dañuy tegtal artu ñaawte gi yóbbu alag, gi Dañeel waxoon ci fan yu mujj ya.

Nu ngi wonna ba beneen yoon ne atum 1888 mooy woon mbooloom Cestius, te jeexital jafe-jafe yoonu dundub Dibeer mooy mbooloom Titus. Yoonu Dibeer yi ñu waxoon ci turu Blair ci atum 1880 yi, ak yoonu Dibeer yi ñu doxaloon ci yenn réewi bëj-gànnar ci atum 1880 yi, ñoo doon kaaraange Cestius, te itam ñoo doon mandarga bu wone xàjjaale bi ci ndigali Soeur White ci mbiri dëkk ci àll bi. Lu jiitu atum 1880 yi, ndigalem mooyoon ne ci kanam danuy soxla toxu dem dëkk ci àll bi; waaye gannaaw atum 1880 yi, dëkk ci àll bi dafa waroon a nekk lu ñu jagleel ba noppi. Mandargay waxtu wi, maanaam Yoonu Blair yi, yiy yégle màndargay sañ-sañu kilifag baapal bi ci 1880 yi, dafa doon misaal bu mel ni Patriot Act bi ca 9/11, ndaxte malaakam Peeñu gi 18 feeñ na woon ci ñaari jaar-jaaro yooyu.

9/11 mooy wax aartug Cestius di teg sa boroom ndigël ci bérab bu sell ba fa mu warul nek, ndax ci 9/11 yoonu Room wuutu yoonu Àngalteer. Ci Pelosi Trials yi ca atum 2021, xàjjaatug yoon wu jëm ci àtte gu jub gaañu nañu ko, te loolu dafay tegtal beneen tànk bu jëm ci wërug Titus, mi di jeex ci yoonu Dibeer bu dëgmalul, te mu ngi ñëw lu gaaw, ci États-Unis. Wër gi ab diir la. 1888 dafay wax ci fippug bépp-xel bu horn protestant bi ci biir, te 9/11 dafay wax ci fippug bépp-xel bu horn républicain bi ci bit. Tàmbaliug papa bi jóge ci suuf su tedd te màgg ci at mu njëkk mii mujj, ca at la njiitu réew mi mujj itam dugge ci liggéeyam, dafay tegtal aartug mujj gi ci yàqute gu réer gi taxaw fa mu warul taxaw, balaa xareb Panium. Xareb Panium dafay dugal bëgg-bëgg ci yoonu Dibeer ak xareb Actium, mi doon na tegtal ñetteelu te mujjal tereb Room gu pagan, te gannaaw loolu Room gu pagan nguur na ci kaw yépp diirub 360 at ngir matale Daniel 11:24. Ci yoonu Dibeer, nguur yu juróom benni ak juróom ñaareel ñépp a ngi nekk ñu Room daan, te Room gu bees ga noonu di buur diirub benn waxtu wu misaal, walla ñeent-fukki ñaar weer yu misaal.

Ci biral fukk ak juróom-benn, Pompee, mi dafa am ndeyjoor ngir daan yoon yu njëkk yi Romu ñu bokk ci ngëmadi Siria, ba noppi mu daan Yerusalem. Pompee dafa daan ñaari tere yi njëkk yi Rom, te Augustus Caesar daan ñetteelu tere bi ca Actium. Romu jamono jii, mu daan buur bu bëj-gànnar bi njëkk ci atum 1989 ngir matal biral fukk ak ñeent, te noonu la ko biral fukk di misaalal. Gannaaw loolu, ca yoonu Dibeer, Romu jamono jii dafa daan ñaareel ak ñetteel tereem ak États-Unis, te ci saa si Mbooloom Xeeti Àddina gi déggoo ngir jox seen nguur kàttanu pape bi. Romu bokk ci ngëmadi daan na ñaar ak Pompee, gannaaw loolu benn; te Romu pape bi daan na benn ci 1989, te gannaaw loolu ñaareem ak ñetteem ci biral fukk ak juróom-benn, fa lañu màndargaale Pompee ak ñaareel ndaanam.

Bu fekkeen na muy ñetteelu tere bi ci Actium ngir Room gu bokk ci jaamono yu ñewul yi, mbaa bi ñetteelu tere boobu, bi ñu tektalee ko ak Góot yi ñu dàqee leen génñ dëkkub Room ci atum 538, bi Room daanee ñetteelu tere boobu, mooy buur ci kaw yépp.

Ndax Boroom bi Yàlla du def dara te moo jëkk a xamal ay mbóotam yu nēbbu ci ay jaamam, yonent yi. Amos 3:7.

Boroom bi dina maye ndigal mujj gu wone màndarga waare wi ñuy feeñal ni “xalaatub alag gi yàq” ci téereb Daniel, bala alag ga agsi. Màndarga waare woowaay mooy booloo gu ubbeeku, muy juute ak booloob kumpaam bu Reagan, te loolu moo ñuy feeñal ci atum 2025. Boroom bi du indi mbugal, te jëkkul a joxe waare; te Amos wax na ko bu leer lool ni lan mooy xam-xamu kumpaam bi mu xamal ay jaamam, ak kan lañu jublu ci moom.

Dégluleen kàddu gii Boroom bi wax ci yéen, yéen ñi bokk ci bànni Israyil, ci xeet wi mépp ma génne réewum Misra, ne: Yéen rekk laa xam ci biir njaboot yu nekk ci suuf si; moo tax dinaa leen mbugal ndax seeni ñaawtéef yépp. Amos 3:1, 2.

Amos mooy wax jiital gi mujj ci nit ñi Yàlla tànn te fas ak ñoom kóllère, ñi war a mbugal, ci méngoo ak ñaar-fukk ak juróom ñi di sujjóotu jant bi ci Ezekiel juróom-ñett. Amos dafay indil yégle Laodise, te mooy yégle ñetteel malaaka bi ci jamono bi bàkkaar di far, ca waxtu àtteb ñi dund. Artu Amos mi, mi ngi sukkandiku ci benn booloo gu ñaari wàll.

Ndax ñaar man nañu doxandoo, suñu bokkul yéene? Leew man na yëkk ci àll bi, bu amul prey? ndawum leew man na yuuxu ca biiram, su fekke ne jëlul dara? Picc man na daanu ci pax ci suuf, fa ñu ko tegul? ñu man nañu yekkati pax ci suuf, te jappul dara benn yoon? Bu ñuy wol turumpet ci dëkk bi, nit ñi duñu tiit? Ndax man na am musiba ci dëkk, te Boroom bi defu ko? Amos 3:3–6.

Waxtaanu ñaar ñi doxandoo bokk benn ci, ñu teg ko ci biir juntuukaay buy jàpp picc ci suuf. Picc yi ñooy misaal yu mbooloo yu diine, te papasi bi mooy këru lëndëm bu fees ak bépp picc bu laq ak buñu bañ ci Kàddug Yàlla gi nekk ci Revelation.

Noonu ca bir ak baat bu mag naan ne: «Babilon bu mag bi daanu na, dafa daanu! Mu nekk kër rab yi, dëkkuwaay bépp ruu bu bon, te paañ bu bépp picc bu tilim teñuul. Ndax xeet yépp naan nañu ci biiñu meram njaaloomam; buur yi ci suuf nag def nañu njaalo ak moom, te jaaykat yi ci suuf barele nañu alal ci barebari ay neexalam.» Peeñu 18:2, 3.

Picc mi nekk ci sàkk nekk na picc bu ñu jàpp; te bu xeet amee njaaloo ak jigéenu ndaw bu Room, mu nekk picc bu ñu jàpp. Te picc bi ñu yékkati kaw yeneen picc yi yépp ci kàdduy wax-jii ci kanam mooy doole ji kërëm gu ñetti wàll tabaxees na, dëgërlees na ko ci yoonu Dibéer, ci barabam, mooy Shinàar, mooy Babylóon. Mooy picc bi jot na ci gaañu dee ci atum 1798, walla, ni Sàkkariya waxe, ñu teg ci kaw sèttam mběj mu diib; waaye gannaaw loolu, piccuy ruu ci espiritism ak protestante yu wacc ci ngëm yékkati nañu ko.

Noonu malaaka mi doon waxoon dem na, ne ma: “Yékkatal sa bët te xool lii di génñ.” Ma ne: “Lan mooy lii?” Mu ne: “Lii mooy ab efa buy génñ.” Mu yokk ci ne: “Lii mooy seen melokaan ci kaw suuf si mépp.” Noonu gis naa ne, dañoo yékkati benn talan buy dox ci xarnu; te amaana,

jigéen juy toog ci biir efa ba. Mu ne: “Lii mooy njubadi.” Noonu mu sànni ko ci biir efa ba, te mu teg xarnuwu lead ba ci gémminam. Gannaaw loolu may yékkati samay bët, xool, te amaana, ñaar ñi jigéen génn; ngelaw gi nekkoon ci seen i laaf, ndaxte amoon nañu i laaf yu mel ni i laaf yu sigón; te ñu yékkati efa ba diggante suuf ak asamaan. Noonu ma ne malaaka mi doon waxoon ak man: “Fan la ñuy yóbbu efa ba?” Mu ne ma: “Ngir tabaxal ko kër ci réewu Sinar; te dees na ko sampu, teg fa ci kaw ndombam.” Sakariya 5:5–11.

Pège Amos mooy jàpp picc mi ci suuf, ndaxte mu ngi tegtal booloo bi jiitu yoonu dibeer bi di ñëw léegi, fa nga xam ne picc bu suuf bi dees na ko jàpp; te ci ni ko Amos waxe, booloo boobu yedd la ci Seenóor-juróom-ñari fan yi ci xalis Laodise, ndaxte dees na wol bataaxal bu artu ci dëkk bi, te dinañu bañ a dégg.

Ndax buñ wolé trompet ci dëkk bi te nit ñi duñu ragal? Ndax am na musiba ci benn dëkk te Yàlla Boroom bi defu ko? Ndaxte Boroom bi Yàlla du def dara te xamul ko ay surgaam, yonent yi. Gaynde gi xaacu na; kan mooy bañ a ragal? Boroom bi Yàlla wax na; kan mooy man a bañ a yégle? Amos 3:6–8.

Lion bi diir moo di Lionu giir Yuda, mi ngi tekki Almasi bi su mu tëjee ak su mu ubbee Kàddug yëgleem. Benno buy feeñ bu atum 2025 mooy wèrgi-yëngëlu Cestius, te nataalu sàcc yi ci nit ñi Yàlla daldi tàbb su ngeen gisee ñaar ñuy doxandoo te kenn waru woon a bokk ak kenn. Room bu def bennoo te jubbante ak Protestan yi mooy wax ju juuyoo ak boppam, ndax nekk Protestan dafay tekki daanu ci Room.

Dina yokk yooyu ci mbind mi di ñëw.

Dàgg na ngir rëcc ci pièj bi

«Te nañu fàttaliku ne, Roma dafa reyoo ci ne du soppiku muk. Yoonu Gregory VII ak Innocent III moo taxaw ba tey ci Njiitu Katolig Room. Te bu amoon rek kàttanam, dina leen jëfe léegi ak doole gu ni mel ni gi mu ko doon jëfee ci at yu weesu yi. Protestan yi xamulñu bu baax li ñuy def, suñu bëggée nangu ndimbalum Roma ci liggéeyu yékkaati bésu Dimaas. Bi ñuy sax ci matal seen mébet, Roma mooy wutaat a delloo kàttanam, ngir jootaat ci njit mu mu ñàkk. Buñu taxawal benn yoon ci États-Unis ne kèrg yàlla man na jëfandikoo walla yor kàttanu réew mi; ne man nañu gaawal topp ci njariñu diine jaarale ko ci yooni adina; ci gàttal, ne sañ-sañu kèrg yàlla ak réew moo war a noot xel ak xolub nit, kon noonu ndamum Roma ci réew mii atina.»

“Kàddu Yàlla artu na ci njàqare ju jëm ci ñëw; bu ñu ko bañee déglu, àddina Protestan bi dina xam li Rom bëggoon dëgg-dëgg, waaye su yàgg ba gën a weesu ngir rëcc ci fiir bi. Moom, ci sutura, moo ngiy yokku ci doole. Ay njàngalem di jëfandikoo seen doole ci néegu yoon yi, ci iglesa yi, ak ci xol yi nit ñi. Moom ngiy dajale tabax yu kawe te réy, te ci biir barab yu nëbbu yooyu lañuy delloo ay fitnaam yu mu defoon bu njëkk. Ci yoon yu kumpa te kenn seetlu ko, moo ngiy dëgëral ay dooleem ngir doxal ay mébétaam boppam bu waxtu wi agsee ngir mu dóor. Li mu bëgg rekk mooy barab bu mu man a taxaw ci kaw, te loolu dees na ko maye léegi. Dinañu gis léegi te dinañu ko yëg, li elementu Rom bi di mébét. Ku gëm tey topp Kàddu Yàlla dina taxawal ñaawtéef ak fitna.” The Great Controversy, 581.

“Am naataal bu nekk ci bon, ci naxari, ak ci réer gu xel, ci saxaaru dee sax,—nelaw, nelaw. Ñan ñoo di yëg metitu xol ngir yee leen? Ban baat moo leen man a jot? Sama xel yóbbu na ma ci kanam, ba fan wa ñu di joxe mande bi ne: ‘Xoolleen, Boroom séet bi ngi ñëw; génnleen ngir daje ak Moom.’ Waaye am na ñenn ñuy géej ngir jot diwlin bi ngir yokk seen làmp yi, te bu tooñee sax dañuy gis ne jikko ji, ji diwlin bi di tegn, mēnuñu koo jox kenn. Diwlin boobu mooy njubtey Almasi bi. Mu ngi tegn jikko, te jikko mēnuñu koo jox kenn. Kenn nit mēnu ko ameel beneen. Ku nekk war na am boppam ab jikko ju sellaloo ci bépp tuumaay bàkkaar.” Bible Echo, May 4, 1896.

“Bi ma doon nit ñi ñàkk ñépp, ñuy dee ndax ñàkk dëgg gi nu am léegi, te am na ñenn ci ñi wax ne dañuy gëm dëgg gi, waaye dañuy bàyyi ñu dee ndax dañuy tere joxe juntuukaay yi war ngir yóbbu kanamu liggéeyu Yàlla, gis-gis boobu metti woon lool ci man, ba ma ñaan malaaka ma mu dindi ko ci sama kanam. Gis naa ne bu mbiru Yàlla woowee lenn ci seen alal, ni waxambaane wi ñëw ci Yeesu (Matthew 19:16–22), dañuy dem ak naqar, te ci lu gaaw mbugal mu fees di ñëw dajale seen yépp alal, ba leegi sax dina jeex tàmbali sarax suuf si ak dajale alal ci asamaan.” Early Writings, 49.

«Yudaa gis ne, ay ñaanam amuñu njariñ, mu gaaw génn ci kër ga di wax ak yéene: “Dafa jëm ci bi weesu! Dafa jëm ci bi weesu!” Mu doon xalaat ne mēnul dund ba gis ñu daajal Yeesu ca bant ba, te ci naqar gu metti mu dem reylu boppam.» The Desire of Ages, 722.